

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1005/2022
14.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужилаца Републике Србије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Новом Саду и Општине Бачка Паланка, коју заступа Правобранилаштво Општине Бачка Паланка, против туженог ДОО „Нектар аграр“, Привредно друштво за пољопривредну производњу и прераду из Бачке Паланке, чији је пуномоћник Растко Поповић, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2043/21 од 09.09.2021. године, у седници одржаној дана 14.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2043/21 од 09.09.2021. године у побијаном преиначујућем делу и одлуци о трошковима жалбеног поступка, тако што се одбија жалба тужиоца Републике Србије, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Новом Саду П 2436/2017 од 07.04.2021. године, а одбија захтев овог тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац Република Србија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде да туженом на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 45.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2436/2017 од 07.04.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности тога суда. Ставовима другим и трећим изреке, тужбени захтев тужиоца Републике Србије – Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде делимично је усвојен и тужени обавезан да му на име дуга за коришћење пољопривредног земљишта исплати износ од 37.500,17 евра у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања, са припадајућом законском каматом по стоји која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе ЕЦБ на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена почев од дана

подношења тужбе 20.09.2017. године па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је преостали део тужбеног захтева овог тужиоца преко досуђеног па до траженог износа од 97.352,79 евра у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања, са припадајућом законском каматом на наведену разлику по стопи која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе ЕЦБ од подношења тужбе до исплате. Ставом петим изреке, тужени је обавезан да овом тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 187.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца Општине Бачка Паланка којим је тражио да се тужени обавезе да му солидарно са првотужиоцем на име дуга за коришћење пољопривредног земљишта исплати износ од 97.352,79 евра у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања, са истом припадајућом законском каматом почев од дана подношења тужбе па до коначне исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка у односу на овог тужиоца.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2043/21 од 09.09.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца првог реда је усвојена и наведена првостепена пресуда преиначена у побијаном делу (став 4. и 5. изреке) тако што је усвојен у целости тужбени захтев тужиоца првог реда па је тужени обавезан да овом тужиоцу поред досуђеног износа од 37.500,17 евра исплати и износ од 59.852,62 евра, укупно 97.352,79 евра, у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања, са законском каматом по стопи која се утврђује на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе ЕЦБ на главне операције за рефинансирање увећане за 8 процентних поена, почев од 20.09.2017. године па до исплате, као и да му поред досуђене накнаде трошкова (првостепеног) поступка исплати још 60.000,00 динара, односно укупно 247.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу првог реда на име трошкова жалбеног поступка исплати 60.000,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде, на основу члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 55/14...18/20) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и да је основана.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени ДОО „Нектар Аграр“, је као власник вишегодишњег засада на предметном пољопривредном земљишту још од 2006. године наставио да без потписаних уговора о закупу, користи пољопривредно земљиште у државној својини укупне површине од 98 ха 88 а 80 м², наведене катастарске парцеле уписане у ЛН бр. .. КО ..., ЛН бр. .. КО ... и ЛН бр. .. КО Ово пољопривредно земљиште је било предмет јавне лицитације за производњу 2013, 2014. и 2015. годину, али за њих није било заинтересованих лицитаната. Катастарске парцеле број .. површине 153 м² и бр. .. површине 894 м² КО ..., сада уписане у ЛН бр. .. и ... су у јавној својини Републике Србије са 1/1, а некад је носилац права јавне својине на истима била Општина Бачка Паланка. Све катастарске парцеле у државној својини по врсти представљају

пољопривредно земљиште које се налази на падинама Фрушке Горе и више належе Општини Беочин него Општини Бачка Паланка, тако да није толико погодно за ратарску или повртарску производњу, као што је то случај са равничарским делом Бачке Паланке. Након спроведене контроле и сачињеним записницима о извршеном инспекцијском прегледу Министарства пољопривреде и заштите животне средине, Сектора пољопривредне инспекције, Одељења пољопривредне инспекције за пољопривредно земљиште, констатовано је да је овде тужени током производне 2012/2013, 2013/2014. и 2014/2015. године, користио државно пољопривредно земљиште без потписаног уговора о закупу са надлежним Министарством. Решењем о утврђивању накнаде за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини без правног основа на територији Општине Бачка Паланка од 18.11.2013. године, утврђена је накнада за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини без правног основа у поступку вансудских поравнања за производну 2012/2013 годину, а по хектару површине, према квалитету култури и класи. Решењем о утврђивању накнаде за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини без правног основа за производну 2013/2014 годину на територији исте општине од 13.02.2015. године, утврђена је висина накнаде за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини без правног основа, у поступку вансудског поравнања по хектару површине, а према квалитету, култури и класи земљишта. Решењем о утврђивању накнаде за коришћење пољопривредног земљишта у државној својини без правног основа за производну 2014/2015 годину на територији исте општине од 03.03.2017. године, утврђена је висина накнаде за коришћење тог земљишта по хектару, према ценовнику који се односи на такво земљиште у државној својини које није било предмет јавног надметања или је било на јавном надметању, али није било најповољнијег понуђача или лицитанта. На основу наведених решења тужилац Република Србија – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, понудила је туженом потписивање вансудских поравнања за сваку од ових економских година ради плаћања накнаде за коришћење предметног пољопривредног земљишта (укупне површине 98 ха 88 а 80 м²) обрачунате у девизном износу а све у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан плаћања и то: износ од 31.039,26 евра за економску 2012/2013 годину, износ од 30.085,08 евра за економску 2013/2014 годину и износ од 36.228,45 евра за економску 2014/2015 годину, а који у збиру дају тражени износ од 97.352,79 евра у динарској противвредности. На основу налаза и мишљења судског вештака пољопривредне струке, применом методологије цене закупа детаљно наведених у налазу у појединачно опредељеним производним годинама, утврђена је висина реалне цене закупа која одговара просечној вредности цене закупа пољопривредног земљишта за територију Републике Србије и Општину Беочин, при чему је цењена класа и култура земљишта, у износу накнаде од укупно 37.500,17 евра, односно у износу од 4.422.939,92 динара за три наведене производне-економске године. Тужени није платио накнаду за коришћење пољопривредног земљишта према понуђеним вансудским поравнањима која није потписао.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је обавезао туженог да тужиоцу Републици Србији – надлежном министарству исплати износ од 37.500,17 евра у динарској противвредности (заједно са припадајућом законском затезном каматом од дана подношења тужбе), налазећи да је тужени који је знао да предметно земљиште користи без правног основа у обавези да овом тужиоцу као имаоцу јавне својине исплати

тражену новчану накнаду за бесправно коришћење пољопривредног земљишта по основу употребе туђе ствари у своју корист из члана 219. Закона о облигационим односима. Оценивши применом члана 60. став 1. и став 2. Закона о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, бр.62/06, 65/2008, 41/2009...80/17) да тужиоцу припада она висина новчане накнаде која је утврђена налазом и мишљењем судског вештака на основу просечне цене закупа пољопривредног земљишта у државној својини на истој односно приближно истој територији, при чему је цењена класа и култура земљишта. Притом је имао у виду да се две од спорних катастарских парцеле које су некада биле уписане као јавна својина Општине Бачка Паланка (парцеле број .. и ..) сада воде као јавна својина Републике Србије, због чега је одбијен тужбени захтев тужиоца Општине Бачка Паланка.

Одбио је преостали део тужбеног захтева преко досуђеног па до траженог износа новчане накнаде од 97.352,79 евра опредељеног према решењима о утврђивању накнаде за коришћење пољопривредног земљишта донетих од стране Општина Бачка Паланка за три наведене економске године.

Другостепени суд је побијаном пресудом усвојио тужбени захтев првотужиоца у целисти, досудивши му износ од још 59.852,62 евра, као разлику до траженог износа од укупно 97.352,79 евра у динарској противвредности (са припадајућом затезном законском каматом). Оценио је да је првостепени суд погрешно применио материјално право пропустивши да висину накнаде за бесправно коришћење пољопривредног земљишта у државној својини одреди применом критеријума који су садржани у решењима о утврђивању накнаде Општине Бачка Паланка за наведене производне године јер се они односе и примењују на пољопривредно земљиште у државној својини које није било предмет јавног надметања или је било на јавном надметању али није било најповољнијег понуђача или лицитанта. Закључио је да су ове одлуке донете у складу са одредбама члана 62-64а Закона о пољопривредном земљишту који је дао овлашћење јединици локалне самоуправе да утврди висину накнаде за бесправно коришћење земљишта у државној својини које се налази на њеном подручју, у ситуацији када није закључен уговор са надлежним министарством, што је конкретни случај.

Становиште другостепеног суда да је орган јединице локалне самоуправе овлашћен да својом одлуком утврди цену закупа односно висину накнаде на терет лица које је без закљученог уговора са надлежним министарством бесправно користи земљиште у државној својини, није правилно јер такво овлашћење не произлази из члана 62. и новелираних одредби чланова 64. и 64а Закона о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“, бр.62/06, 66/08 и 41/09) важећег у релевантном периоду 2012-2015 године пре измена у Закону о изменама и допунама Закона о пољопривредном земљишту („Сл. гласник РС“ бр.112 од 30.12.2015. године). У наведеном периоду су се примењивале новелиране одредбе Закона о пољопривредном земљишту које нису регулисале питање одређивања висине накнаде за бесправно коришћење пољопривредног земљишта у државној својини, већ су прописивале поступак закупа јавним надметањем у два круга (осим код права пречег закупа) и само почетну цену закупа таквог земљишта датог у закуп, везујући је за просечно постигнуту тржишну цену закупнине на подручју на којем се земљиште налази. То у сваком случају није значило да јединица локалне самоуправе има овлашћење да по свом нахођењу, а без елемената и критеријума од којих зависи цена закупа, прописује висину накнаде за такво коришћење пољопривредног земљишта у државној својини. Овакво овлашћење органа локалне самоуправе произлази тек након

цитираних измена Закона о пољопривредном земљишту од 30.12.2015. године, и то по праву пречег закупа али и тада је висина закупнине одређена и лимитирана реалним критеријумом (висином просечне цене закупа на територији РС у последње три године).

Преиначењем другостепене пресуде потврђена је одлука о трошковима првостепеног поступка, па је следом тога одлучено о трошковима жалбеног поступка. Како је тужени успео у поступку ревизије, то му припада тражена накнада трошкова ревизијског поступка на име састава ревизије, на основу чланова 165. став 2., 163. став 2., 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП. Висина накнаде је одмерена на име састава ревизије према АТ („Сл. гласник РС“, бр.121/12...37/21) важећој у време предузимања ове процесне радње.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић